

รายวิชาศิลปะ

รหัสวิชา ศ๑๖๑๐๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

เรื่อง นาฏศิลป์พื้นเมือง
ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ครูผู้สอน ครูจิราภรณ์ พยัพพฤกษ์

เรื่องนาฏศิลป์พื้นเมือง

ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายประวัติความเป็นมาของการแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
๒. วิเคราะห์เปรียบเทียบและแสดงความคิดเห็นในการชมการแสดงนาฏศิลป์พื้นเมือง
๓. ตระหนักและเห็นคุณค่าทางดนตรี – นาฏศิลป์

จากภาพ
คือกิจกรรมใด?

ประวัติความเป็นมาของนาฏศิลป์ไทย

ความหมายของนาฏศิลป์

ศิลปะแห่งการละครเพื่อนำที่มนุษย์
ประดิษฐ์ขึ้นจากลีลาตามธรรมชาติให้สวยงาม
โดยมีดนตรีเป็นองค์ประกอบในการรำ

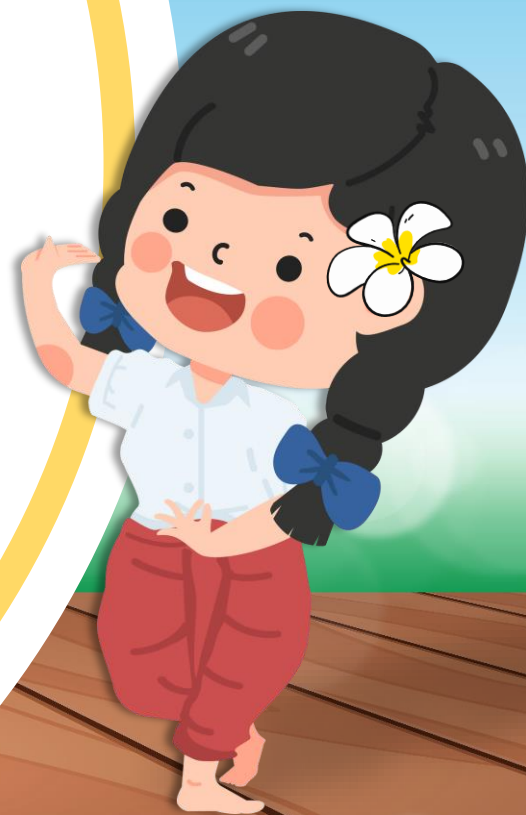
ประวัติความเป็นมาของนาฏศิลป์ไทย

ความเป็นมาของนาฏศิลป์

- ๑) เกิดจากการเลียนแบบกิริยาท่าทางของมนุษย์
- ๒) เกิดจากความเชื่อทางศาสนาและศรัทธา
- ๓) เกิดจากการหาความบันเทิงใจเมื่อหยุดพัก
จากการทำงาน
- ๔) การรับอารยธรรมของประเทศอินเดีย

นาฏศิลป์ พื้นเมือง

นาฏศิลป์พื้นเมือง

การแสดงที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นและ
ภูมิภาคต่าง ๆ อาจมีการดัดแปลงมาจาก
การเล่นหรือวิถีชีวิตของท้องถิ่นนั้น ๆ

ภาคเหนือ

ภาค
ตะวันออก
เฉียงเหนือ

นาฏศิลป์
พื้นเมือง

ภาคกลาง

ภาคใต้

นาฏศิลป์พื้นเมือง ภาคเหนือ

เป็นการผสมผสานศิลปะของชนพื้นเมืองต่าง ๆ
แต่ก็มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวในเรื่องของท่วงท่าที่นุ่มนวล
อ่อนหวาน เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงจะเป็น
วงดนตรีพื้นบ้าน เช่น วงสะล้อ ซอ ซึง
นิยมเรียกกันทั่วไปว่า “ฟ้อน”

นาฏศิลป์พื้นเมือง ภาคเหนือ

ฟ้อนผีมดผีเม้ง เป็นการฟ้อนเกี่ยวกับการบูชา
ผีบรรพบุรุษ ในเรื่องการรักษาอาการบาดเจ็บของคน
ในชุมชน โดยผู้ฟ้อนจะสมมติตนว่าเป็นผีบรรพบุรุษ
เข้ามารักษาโรคภัย

ที่มาของภาพ : <https://rituals.sac.or.th/detail.php?id=11>

นาฏศิลป์พื้นเมือง ภาคเหนือ

ฟ้อนเล็บ

เป็นการฟ้อนแบบดั้งเดิมที่มีความงดงามซึ่งผู้ฟ้อนจะต้องสวมเล็บสีทอง

นาฏศิลป์พื้นเมือง ภาคเหนือ

ฟ้อนเทียน

เป็นการฟ้อนแบบดั้งเดิม
เหมือนกับฟ้อนเล็บ แต่จะฟ้อน
เฉพาะเวลากลางคืน
ซึ่งผู้ฟ้อนจะต้องถือเทียน

สื่อวีดิทัศน์นี้ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวีดิทัศน์

ฟ้อนขันดอก มรดกทางวัฒนธรรมล้ำค่าชาวล้านนา

ณ โรงละครแห่งชาติ Thai Performance from Northern region HD

เผยแพร่โดย : Siammelody

เผยแพร่วันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๔

ที่มา : <https://www.youtube.com/watch?v=rR๑hHkh๙b๘Y&t=๙๙s>

นาฏศิลป์พื้นเมือง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เป็นการแสดงที่เกี่ยวกับพิธีกรรมต่าง ๆ มักเกิดจากกิจวัตรประจำวัน ลักษณะการแสดงจะมีความกระฉับกระเฉง มีลีลาเฉพาะ คือ ลีลาและจังหวะในการก้าวเท้า มักเดินด้วยปลายเท้าและสับเท้าไปข้างหลัง เป็นลักษณะของ “เซิ้ง” ดนตรีพื้นเมืองอีสาน ได้แก่ แคน โปงลาง กลองยาว กรับ ฉาบ โหม่ง

นาฏศิลป์พื้นเมือง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เซิ้งบั้งไฟ

เป็นการแสดงที่เกี่ยวกับความเชื่อในเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์เพื่อให้ฝนตกตามฤดูกาล

นาฏศิลป์พื้นเมือง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เซิ้งกระติบข้าว

เป็นการแสดงอากัปกิริยาของสตรีชาวภูไท ขณะเมื่อสะพายกระติบข้าว
เพื่อนำอาหารไปส่งให้แก่สามี และญาติพี่น้องที่ออกไปทำงานอยู่นอกบ้าน

นาฏศิลป์พื้นเมือง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เซิ้งสวิง

เป็นการแสดงเกี่ยวกับการประกอบอาชีพจับสัตว์น้ำต่าง ๆ โดยใช้สวิงเป็นอุปกรณ์ประกอบการแสดง

ที่มาของภาพ : <https://manatsav.blogspot.com/2014/03/3-1.html>

สื่อวีดิทัศน์นี้ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวีดิทัศน์

เซ็งกะโป้ วงโปงลาง

มรดกทางวัฒนธรรมล้ำค่าอีสานขนานแท้

Thai Performance from Northeast region

เผยแพร่โดย : Siammelody

เผยแพร่วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๖

ที่มา : https://www.youtube.com/watch?v=zuJ_iD&m-aU

ร่วมกันวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของรูปแบบ การแสดงพื้นเมืองภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาคเหนือ

ลักษณะการแสดง

มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว
ทั้งการแต่งกาย และดนตรี
มีความอ่อนหวาน
นุ่มนวล
จังหวะค่อนข้างช้า

ความแตกต่าง

- จังหวะที่ใช้
- ประกอบการแสดง
- เครื่องแต่งกาย

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ลักษณะการแสดง

เกิดขึ้นจากพิธีกรรม
และวิถีชีวิต เน้นจังหวะ
สนุกสนาน

ชั้นปฏิบัติ

คำชี้แจงกิจกรรมนักเรียน

ให้นักเรียนบันทึกการชมการแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองลงในกระดาษหรือสมุด โดยเลือกการแสดงที่ชื่นชอบจากการชมการแสดง จากนั้นออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน

บทบาทครูปลายทาง

ให้ครูปลายทางดูแลความเรียบร้อย และช่วยให้คำแนะนำในการปฏิบัติกิจกรรม

แบบบันทึก

การชมการแสดง

การแสดงที่ชื่นชอบ.....

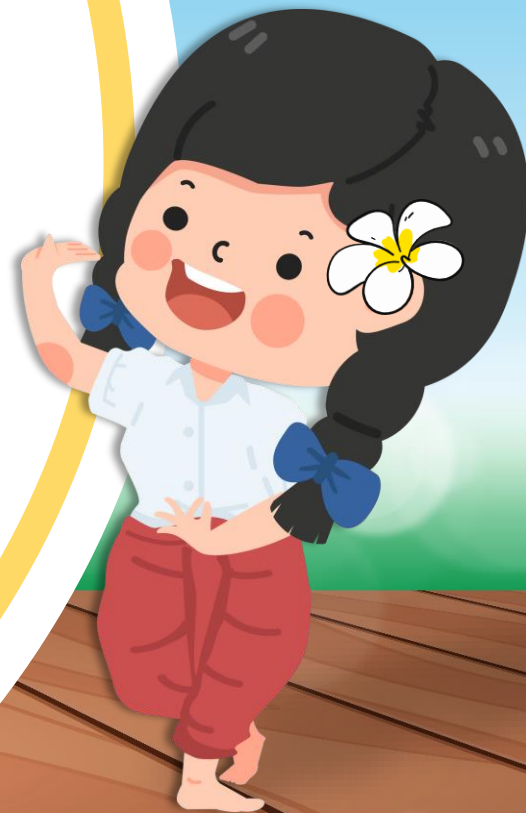
ลักษณะเด่นของการแสดง.....

ความรู้สึจากชมการแสดง

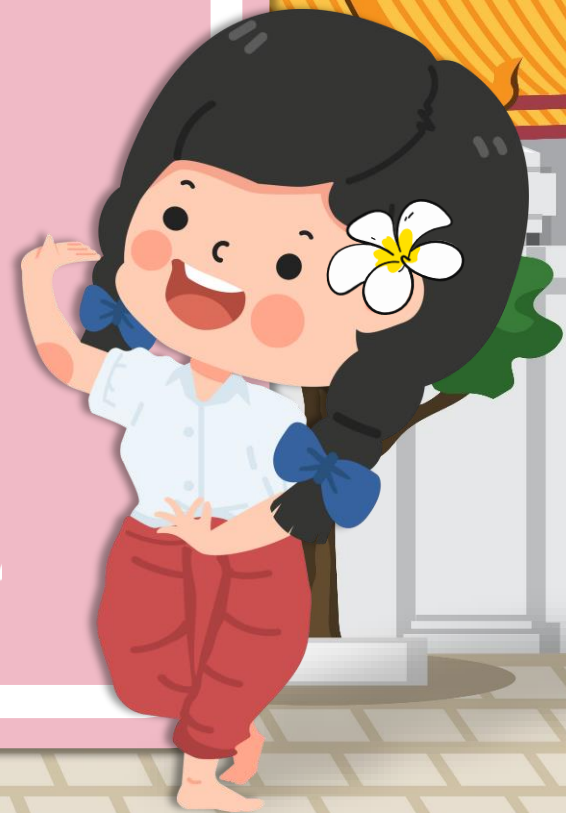
วิธีการอนุรักษ์นาฏศิลป์ไทย.....

สรุปบทเรียนวันนี้

นาฏศิลป์พื้นเมืองภาคเหนือ
และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นักเรียนคิดว่า นาฏศิลป์ไทย
มีความสำคัญอย่างไร

บทเรียนครั้งต่อไป

นาฏศิลป์พื้นเมือง ภาคกลางและภาคใต้

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th